

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

GESKIEDENIS V2

NOVEMBER 2010

PUNTE: 150

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 10 bladsye en 'n addendum van 14 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit VIER vrae wat op die voorgeskrewe inhoud, soos in die riglyndokument, gebaseer is:

VRAAG 1: WAT WAS DIE IMPAK VAN DIE INEENSTORTING VAN DIE USSR IN 1989?

- Op die beëindiging van apartheid in Suid-Afrika

VRAAG 2: WAT WAS DIE IMPAK VAN DIE INEENSTORTING VAN DIE USSR IN 1989 OP AFRIKA?

- Gevallestudie: Benin

VRAAG 3: HOE HET SUID-AFRIKA AS 'N DEMOKRASIE UIT DIE KRISISSE VAN DIE 1990's NA VORE GETREE?

VRAAG 4: HANTERING VAN DIE VERLEDE EN KYK NA DIE TOEKOMS: DIE WERK VAN DIE WAARHEID-EN-VERSOENINGSKOMMISSIE

2. Elke vraag tel 75 punte, waarvan 45 punte vir die brongebaseerde vraag en 30 punte vir die uitgebreideskryfwerk-vraag toegeken word.
3. Kandidate moet enige TWEE vrae beantwoord.
4. In die beantwoording van vrae behoort kandidate hulle kennis, vaardighede en insig toe te pas.
5. Die blote oorskryf van die bronne as antwoorde sal kandidate benadeel.
6. Vrae moet beantwoord word deur na die ADDENDUM te verwys.
7. Skryf netjies en leesbaar.

VRAAG 1: HOE HET DIE INEENSTORTING VAN DIE SOWJETUNIE POLITIEKE GEBEURE IN SUID-AFRIKA BEÏNVLOED?

Bestudeer Bron 1A, 1B en 1C en beantwoord die vrae wat volg.

1.1 Verwys na Bron 1A.

- 1.1.1 Hoekom was die bewindsoorname van Mikhail Gorbachev belangrik? (1 x 2) (2)
- 1.1.2 Hoe het die Reykjavik-spitsberaad die weg vir verandering in Suid-Afrika gebaan? (2 x 2) (4)
- 1.1.3 Hoekom was dit belangrik vir die ANC en die Suid-Afrikaanse regering om in die geheim te ontmoet? (2 x 2) (4)
- 1.1.4 Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis en verduidelik hoekom die einde van die Koue Oorlog hervorming in Suid-Afrika teweeg gebring het. (2 x 2) (4)

1.2 Bestudeer Bron 1B.

- 1.2.1 Watter impak het die val van die Berlynse Muur op die Sowjetunie gehad? (Uittreksel 1) (1 x 1) (1)
- 1.2.2 Hoe, volgens die bron, het die Nasionale Party beplan om blanke Suid-Afrikaners te beïnvloed om verandering te aanvaar? (Uittreksel 1) (1 x 2) (2)
- 1.2.3 Volgens hierdie bron is die ANC 'onkant betrap'. Verduidelik of dit 'n betroubare weergawe van gebeure is. (Uittreksel 2) (2 x 2) (4)
- 1.2.4 Hoe, volgens W de Klerk, het die ANC verander van 'deel van die strugle' tot 'deel van die stelsel'? (Uittreksel 2) (2 x 2) (4)

- 1.3 Vergelyk Bron 1A en Bron 1B (Uittreksel 1) en verduidelik hoe Uittreksel 1 in Bron 1B, Bron 1A ten opsigte van verwagte politieke verandering in Suid-Afrika ondersteun. (2 x 2) (4)

1.4 Gebruik Bron 1C.

- 1.4.1 Verduidelik die verwysing na die slagspreuk 'Lank Lewe Die ANC!' (1 x 2) (2)
- 1.4.2 Hoekom was dit nodig vir FW de Klerk om hierdie politieke gevangenes op Robbeneiland vry te laat? (1 x 2) (2)
- 1.4.3 Op watter wyse was hierdie politieke gevangenes belangrik vir die hervormings wat besig was om in Suid-Afrika plaas te vind? (1 x 2) (2)

1.4.4 Verduidelik hoe die volgende op die vrylating van hierdie politieke gevangenes sou reageer:

(a) Blanke regs-gesindes

(b) Swart Suid-Afrikaners (2 x 2) (4)

1.5 Gebruik die inligting in die bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer SES reëls (ongeveer 60 woorde) waarin jy verduidelik hoe die val van die Berlynse Muur die proses van onderhandeling tussen die ANC en die Nasionale Party-regering bespoedig het. (6)

1.6 UITGEBREIDE SKRYFWERK (Jou antwoord behoort ongeveer TWEE bladsye lank te wees.)

Beantwoord EEN van die volgende vrae: VRAAG 1.6.1 OF VRAAG 1.6.2.

1.6.1 Verduidelik hoe die ineenstorting van die Sowjetunie die weg vir rewolusionêre veranderinge in Suid-Afrika gebaan het. (30)

OF

1.6.2 Gebruik die inligting in AL die bronne en jou eie kennis en skryf 'n artikel vir 'n historiese joernaal oor die volgende stelling:

'Eksterne faktore het die apartheidsregering en die vryheidsbewegings gedwing om 'n nuwe bedeling vir Suid-Afrika te beding.'

(30)
[75]

VRAAG 2: HOE HET DIE INEENSTORTING VAN DIE USSR BYGEDRA TOT DIE HERVOORSTELLING VAN BENIN (WES-AFRIKA) IN DIE 1990's?

Bestudeer Bron 2A, 2B en 2C en beantwoord die vrae wat volg.

2.1 Verwys na Bron 2A.

- 2.1.1 Verduidelik die begrip *Marxistiese-Leninisme* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 2.1.2 Hoekom, dink jy, is die ideologie van Marxistiese-Leninisme in 1989 afgeskaf? (1 x 2) (2)
- 2.1.3 Hoekom, volgens die bron, het Benin 'n 'veelparty Westerse politieke stelsel' aangeneem? (1 x 2) (2)
- 2.1.4 Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis en verduidelik hoe die veelparty politieke stelsel van die Marxistiese-Leninistiese stelsel verskil het? (2 x 2) (4)
- 2.1.5 Verduidelik tot watter mate die politieke veranderinge in Benin, ander Afrika-lande beïnvloed het. (1 x 2) (2)

2.2 Bestudeer Bron 2B.

- 2.2.1 Verduidelik die stappe wat Benin gedoen het om 'Demokratiese Hernuwing' te bekom. (2 x 2) (4)
- 2.2.2 Hoekom is daar na Benin as 'n 'model demokrasie' verwys? (1 x 2) (2)
- 2.2.3 Haal bewyse uit die bron aan om te toon dat Benin na 'n demokratiese land verander het. (3 x 1) (3)

- 2.3 Vergelyk Bron 2A en Bron 2B en verduidelik watter EEN van die twee bronne jy as meer bruikbaar sou beskou vir 'n historikus wat die proses van hervoorstelling in Benin bestudeer. (2 x 2) (4)

2.4 Lees Bron 2C.

- 2.4.1 Watter politieke party het in die 1991-verkiesing in Benin die meeste setels verower? (1 x 1) (1)
- 2.4.2 Verduidelik of jy sou saamstem dat Benin na afloop van die 1991-verkiesing, slegs deur middel van 'n koalisie regeer sou word. (2 x 2) (4)
- 2.4.3 Watter persentasie van die stemme het die National Rally for Democracy (RND) verwerf? (1 x 1) (1)
- 2.4.4 Regverdig Benin se naamsverandering na die 'People's Republic of Benin'. (2 x 2) (4)

- 2.5 Gebruik Bron 2A, 2B en 2C en verduidelik tot watter mate jy die parlementêre verkiesing in Benin as regverdig en vry sou beskryf. (2 x 2) (4)
- 2.6 Verwys na Bron 2C (statistiek) en Bron 2A en 2B (geskrewe bronne). Verduidelik in 'n paragraaf van ongeveer SES reëls (60 woorde) hoe hierdie twee geskrewe bronne die statistiek ondersteun. (6)
- 2.7 **UITGEBREIDE SKRYFWERK** (Jou antwoord behoort ongeveer TWEE bladsye lank te wees.)

Beantwoord EEN van die volgende vrae: VRAAG 2.7.1 OF VRAAG 2.7.2.

- 2.7.1 Bespreek hoe die ineenstorting van die USSR bygedra het tot die hervoorstelling van Benin in die 1990's. (30)

OF

- 2.7.2 Gebruik AL die bronne en jou eie kennis en skryf 'n verslag vir 'n historiese joernaal waarin jy hoogtepunte uitlig oor hoe Benin 'n leier vir demokratiese verandering in Afrika geword het. (30)
[75]

VRAAG 3: HOEKOM WAS NELSON MANDELA SE VRYLATING 'N KEERPUNT IN SUID-AFRIKA SE GESKIEDENIS?

Bestudeer Bron 3A, 3B en 3C en beantwoord die vrae wat volg.

3.1 Bestudeer Bron 3A.

- 3.1.1 (a) Noem kortliks enige DRIE stappe wat De Klerk gedoen het toe hy die parlement op 2 Februarie 1990 toegesprek het. (Perspektief 1) (3 x 1) (3)
- (b) Hoekom, dink jy, was hierdie stappe belangrik vir politieke veranderinge in Suid-Afrika? (Perspektief 1) (1 x 2) (2)
- 3.1.2 Hoe, volgens Lewis, het die opheffing van die verbod op politieke partye De Klerk 'n verraaier onder sy mense gemaak? (Perspektief 2) (1 x 2) (2)
- 3.1.3 Gebruik die bron en jou eie kennis en verduidelik die verwysing na die 'derde vryheidstryd'. (Perspektief 2) (1 x 2) (2)

3.2 Verwys na Perspektief 1 en 2 in Bron 3A. Verduidelik hoe hierdie inligting aan 'n navorser 'n beter begrip van die belangrikheid van die vrylating van Nelson Mandela sal gee. (2 x 2) (4)

3.3 Gebruik Bron 3B.

- 3.3.1 Verduidelik hoe Nelson en Winnie Mandela se gebalde vuiste in Foto 1 die stemming van verwagte politieke verandering in die land uitlig. (2 x 2) (4)
- 3.3.2 Beskryf, in jou eie woorde, hoe die mense in Foto 2 op die vrylating van Nelson Mandela reageer het. (1 x 2) (2)
- 3.3.3 Verduidelik waarom beide Foto 1 en 2 vir 'n historikus, wat oor die geskiedenis van die vrylating van Nelson Mandela skryf, bruikbaar sal wees. (2 x 2) (4)

3.4 Raadpleeg Bron 3C.

- 3.4.1 Verduidelik hoekom joernaliste groot belangstelling in die afwagting op Mandela se vrylating getoon het. (Uittreksel 1) (2 x 2) (4)
- 3.4.2 Verduidelik die reaksie van Carolus en die skare toe Mandela sy eerste tree na vryheid gegee het. (Uittreksel 1) (2 x 2) (4)
- 3.4.3 Watter maatreëls het UDF-aktiviste, soos Willie Hofmeyer, getref om 'n veilige roete vir Mandela na die middestad te verseker? (Uittreksel 2) (1 x 2) (2)

- 3.4.4 Verwys na Manuel se stelling: 'Hoe kon ons Madiba op die dag van sy vrylating verloor? Hoe sou jy dit in die geskiedenis beskryf?'. Wat vertel hierdie gedagtes jou oor die wegraak van Mandela se motor? (Uittreksel 2) (1 x 2) (2)
- 3.4.5 Lees Uittreksel 1 en 2. Verduidelik tot watter mate die inligting in hierdie uittreksels ooreenstem met betrekking tot Mandela se vrylating. (2 x 2) (4)
- 3.5 Gebruik AL die bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer SES reëls (ongeveer 60 woorde) waarin jy die betekenis van die vrylating van Mandela vir politieke hervorming in Suid-Afrika, verduidelik. (6)
- 3.6 **UITGEBREIDE SKRYFWERK** (Jou antwoord behoort ongeveer TWEE bladsye lank te wees.)

Beantwoord EEN van die volgende vrae: VRAAG 3.6.1 OF VRAAG 3.6.2.

- 3.6.1 2010 is die 20-jarige herdenking van die vrylating van Nelson Mandela uit die gevangenis.
- Bespreek die rol wat Nelson Mandela in die vorming van Suid-Afrika se demokratiese bedeling vanaf 1990 tot 1994 gespeel het. (30)

OF

- 3.6.2 Gebruik die inligting in AL die bronne en jou eie kennis en skryf 'n reaksie op die volgende stelling:
- 'Alhoewel De Klerk erkenning verdien, was 2 Februarie nie sy geskenk aan die mense van Suid-Afrika nie. Hy is deur hulle in daardie hoek inbaklei en hy was verplig om beide hande in die lug te steek en om in te stem om 'n nuwe koers in te slaan.'
- [Mondli Makhanya, Redakteur van die *Sunday Times*, in sy rubriek, 31 Januarie 2010] (30)

[75]

VRAAG 4: HET DIE WAARHEID-EN-VERSOENINGSKOMMISSIE (WVK) DAARIN GESLAAG OM SUID-AFRIKA VAN SY VERDEELDE VERLEDE TE GENEES?

Gebruik Bron 4A, 4B, 4C en 4 D om die vrae wat volg te beantwoord.

4.1 Verwys na Bron 4A.

- 4.1.1 Verduidelik hoekom Tutu spesiale melding van 'slagoffers' in sy huldeblyk maak. (1 x 2) (2)
- 4.1.2 Hoekom, dink jy, verwys Tutu na plekke soos Noord-Ierland en Rwanda? (1 x 2) (2)
- 4.1.3 Verduidelik die beperkings van hierdie bron vir 'n historikus wat die WVK ondersoek. (2 x 2) (4)

4.2 Gebruik Bron 4B.

- 4.2.1 Hoekom, dink jy, het Nonhle Mohapi na haarself as 'n weduwee van die apartheidsregime verwys? (1 x 2) (2)
- 4.2.2 Volgens die bron was Mohapi skepties oor die WVK. Verduidelik of haar skeptisisme geregtig was. (2 x 2) (4)
- 4.2.3 Verduidelik hoekom jy hierdie bron as bruikbaar sou beskou vir 'n historikus wat die werk van die WVK bestudeer. (2 x 2) (4)

4.3 Lees Bron 4C.

- 4.3.1 Verduidelik hoekom mev. Mlangeni haar lyding tydens die WVK-verhore beskryf het as 'ons is nou dood'. (Perspektief 1) (1 x 2) (2)
- 4.3.2 Hoe het mnr. Sithole as die vader van 'n ANC-guerillalid, wat in aksie dood is, reageer? (Perspektief 2) (1 x 2) (2)
- 4.3.3 Verduidelik hoekom Uys teen die werk van die WVK was? (Perspektief 3) (1 x 3) (3)
- 4.3.4 Behalwe dat hy getuig het, wat was die hoofrede waarom mnr. Sithole die WVK-verhore bygewoon het? (Perspektief 2) (1 x 2) (2)
- 4.3.5 Hoe verskil die siening van Uys van dié van Mlangeni en Sithole? (2 x 2) (4)

4.4 Bestudeer Bron 4D.

- 4.4.1 Watter boodskap word deur die spotprent oorgedra? (1 x 2) (2)
- 4.4.2 Verduidelik of die opskrif 'wit Suid-Afrika hoor die waarheid oor apartheid' as die waarheid beskou kan word. (2 x 2) (4)
- 4.4.3 Tot watter mate kan die bewyse in die bron as bevooroordeeld teenoor die WVK beskou word? (1 x 2) (2)

- 4.5 Gebruik AL die bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer SES reëls (ongeveer 60 woorde) om die impak van die WVK op slagoffers te verduidelik. (6)

4.6 UITGEBREIDE SKRYFWERK (Jou antwoord behoort ongeveer TWEE bladsye lank te wees.)

Beantwoord EEN van die volgende vrae: VRAAG 4.6.1 OF VRAAG 4.6.2.

- 4.6.1 Verduidelik of die WVK daarin geslaag het om Suid-Afrika van sy verdeelde verlede te genees. (30)

OF

- 4.6.2 Gebruik AL die bronne en jou eie kennis en skryf 'n verslag vir jou skool se geskiedenis tydskrif waarin verduidelik word hoe die werk van die WVK nasionale eenheid en versoening bevorder het. (30)

[75]

TOTAAL: 150